

ЕЛЕКТОРАЛЬНА ПРИХИЛЬНІСТЬ ВИБОРЦІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ

Основою суспільного розвитку регіонів держави сьогодні традиційно виступає показник політичної свідомості та політичної активності населення, що найяскравіше прослідковується в форматі виборів. Вони не лише представляють волевиявлення населення, а дозволяють спрогнозувати настрої місцевих мешканців стосовно політичної, економічної та соціальної політики в певному регіоні.

Проблема електоральної диференціації території країни є досить популярною в українській науці. У цій царині мають напрацювання Ю. Остапеч [5], М. Дністрянський [1], В. Шишацький [7] і багато інших науковців. Проте їх праці охоплюють не всі виборчі цикли, що особливо стосується рівня місцевих виборів. Оцінка електоральної прихильності до певних політичних сил на рівні Тернопільської області була здійснена в дослідженнях А. Кузишина [2, 3, 4].

Актуальність нашого дослідження очевидна з огляду на відсутність комплексного вивчення виборчих процесів місцевого рівня на прикладі Тернопільської області в 2015-2020 рр.

На місцевих виборах в межах Тернопільської області з 2015 року було вимушено застосовано укрупнюючу джерімендрінгову технологію – зменшення кількості виборчих округів згідно з чинним законодавством. Число територіальних виборчих округів (а відповідно і число депутатів) було зменшено до 64 (попередньо Тернопільська область ділилась на 120 ТВО з виборів депутатів до обласної ради).

Критерієм нарізки виборчих округів було обрано кількісний показник виборців. Найбільший округ, з числом виборців 18,4 тис осіб, охоплює одну з частин м. Тернополя (до речі, в обласному центрі розташовуються і інші два округи з найбільшою кількістю виборців). Найменша кількість виборців – 9,5 тис. виборців, приписана до 34 ТВО, що охоплює північно-східну частину Підволочиського району. Таким чином коливання в чисельності виборців в межах виборчих округів складає майже 50%, що важко назвати позитивним показником в плані репрезентативності інтересів конкретних громад.

Другим показником нарізки, який варто оцінити є кількість округів в межах адміністративних одиниць обласного рівня. Так, 12 округів представлено в м. Тернополі. По чотири виборчі округи є в Борщівському, Бучацькому, Гусятинському, Кременецькому, Тербовлянському, Тернопільському районах; по три – в Заліщицькому, Збараському, Зборівському, Підволочиському, Чортківському районах. Лише по два округи представлено в Бережанському, Козівському, Лановецькому, Монастириському, Шумському районах. І тільки один округ представлено в Підгаєцькому районі. Якщо оцінювати описаний підхід з

позиції кількості виборців, він себе однозначно оправдовує, але його застосування з позиції територіальної організації є дещо ускладненим, так як велика кількість населених пунктів, які входять до округу не дозволяють рівномірно розподілити увагу депутата на проблеми конкретного поселення (зокрема, такі переконання формуються на основі огляду територіального охоплення ТВО № 2 (частина Бережанського району), ТВО № 19 (частина Збарзького району), ТВО № 23 (частина Зборівського району), в кожному з яких понад 35 населених пунктів).

Оцінюючи активність голосування у виборах-2015 варто нагадати, що Тернопільська область продемонструвала один з найвищих показників – 56,5%. Нижче цього порогу активність була лише в містах Тернополі, Чорткові, Кременці та Борщівському районі. Найвища активність (понад 62 %) була властива для Бучацького, Гусятинського, Зборівського, Козівського районів.

У виборчому процесі 2015 року брало участь 12 партій, які представляли центристську ідеологію (партія «Блок Петра Порошенка «Солідарність», «Батьківщина», Громадський рух «Народний контроль», «Громадська позиція», «Добрий самарянин», Об'єднання «Самопоміч», «Українське об'єднання патріотів – УКРОП», Радикальна партія Олега Ляшка) праві партії (Народний рух України, ВО «Свобода», Українська галицька партія), лівоцентристські партії («Соціалісти»).

Таблиця 1

Виборча активність в ході місцевих виборів до Тернопільської обласної ради 25.10.2015 р.

Адміністративно-територіальна одиниця	К-сть виборців в уточнених списках виборців	К-сть виборців, які отримали виборчі бюлетені	%
м Бережани	31626	18743	59,3
Борщівський район	53496	29652	55,4
Бучацький район	47330	29424	62,2
Гусятинський район	47531	28624	60,2
Заліщицький район	37444	23250	62,1
Збарзький район	42932	25979	60,5
Зборівський район	33110	21268	64,2
Козівський район	28649	17976	62,7
м Кременець	53080	26582	50,1
Лановецький район	23111	13738	59,4
Монастириський район	23149	13738	59,3
Підволочиський район	33427	20032	59,9
Підгаєцький район	15061	9324	61,9
Теребовлянський район	50304	29961	59,6
Тернопільський район	52303	31540	60,3
Чортківський район	36248	22036	60,8
Шумський район	25013	14944	59,7
м Тернопіль	177840	83647	47
м Чортків	22171	10508	47,4
Разом	833825	470966	56,5

В розрізі виборчих округів в усіх районах області основну підтримку отримали партії центристського спрямування (партія «Блок Петра Порошенка «Солідарність», «Батьківщина», Громадський рух «Народний контроль», «Громадська позиція», Об'єднання «Самопоміч», «Українське об'єднання патріотів – УКРОП», Радикальна партія Олега Ляшка). Партії націонал-патріотичного спрямування, насамперед ВО «Свобода», отримала перемогу в значній кількості округів м. Тернополя (ТВО № 42, 43, 44, 46, 49, 48, 51, 52, 53), одному з округів м. Чорткова, сході Гусятинського району, на південному-сході Борщівського району.

В ході виборів 2020 р. загалом збереглися тенденція підтримки тих партій та блоків, які вже мали певну історію політичного життя та за своїми поглядами є звичними для регіону.

В 2020 році територія області ділиться на 6 виборчих округів для формування обласної ради. Переформатування виборчих округів було викликано адміністративною реформою, що мала бути узгоджена з територіальною організацією виборчого процесу. Щоправда, кількість депутатів обласної ради залишилась беззмінною, що варто вважати позитивним моментом та ознакою нормування виборчого процесу на території області.

У виборчому процесі 2020 року брало участь 13 партій. Традиційно більшість претендентів представляли партії центристського спрямування («Європейська солідарність», «За майбутнє», «Слуга народу», «Батьківщина», «Довіра», «Голос», «Наш край», «Порядок. Відповідальність. Справедливість», «Сила людей». Радикальна партія Олега Ляшка). Не численною, але впливовою була група партій правого спрямування (ВО «Свобода», «Українська галицька партія»). Ліво-центристські погляди сповідувала партія «Опозиційна платформа – за життя».

Щодо активності участі у виборах 2020 року, слід відзначити падіння інтересу електорату до волевиявлення на місцевих виборах. Пересічний показник електоральної активності в області склав 45,81%. Тільки в одному виборчому окрузі на території частини Тернопільського району, а саме – Бережанська міська громада, Великоберезовицька селищна громада, Великогаївська сільська громада, Залозецька селищна громада, Зборівська міська громада, Козівська селищна громада, Козлівська селищна громада, Купчинецька сільська громада, Нарайівська сільська громада, Озернянська сільська громада, Підгаєцька міська громада, Підгороднянська сільська громада, Саранчуківська сільська громада, показник відвідуваності перевищує 50%. В Тернопільській міській територіальній громаді участь взяли дещо більше 40% виборців.

Щодо ідеологічної прихильності, то центристські партії з прихильністю до правих поглядів («Європейська солідарність», «Батьківщина») мали в цій виборчій каденції відносно потужну підтримку. Ці партії підтримувало від 25% виборців в північних районах області і до 30% в центральних та південних територіях.

Праві партії мали максимальну підтримку в Тернопільській міській

громаді (понад 30% тих, хто голосували), а мінімальну – в південних територіальних громадах області (Більче-Золотецька сільська громада, Борщівська міська громада, Васильковецька сільська громада, Гримайлівська селищна громада, Гусятинська селищна громада, Заліщицька міська громада, Іване-Пустенська сільська громада, Колиндянська сільська громада, Копичинецька міська громада, Мельнице-Подільська селищна громада, Скала-Подільська селищна громада, Хоростківська міська громада).

Водночас центристські партії з прихильністю до ліберальних ідей («За майбутнє», «Слуга народу», «Довіра», «Наш край», «Сила людей») мали відносно незначну (особливо в порівнянні із загальноукраїнськими показниками) підтримку, яка тим не менше, забезпечена їм проходження до обласної ради.

Висновки. Результати голосування на місцевих виборах 2015-2020 рр. варто вважати досить репрезентативними. Зважаючи на це є можливість оцінки за їх результатами геопросторових проявів уречевлення громадської думки через електоральну прихильність населення відповідних територій. Основну підтримку населення Тернопільської області традиційно надало партіям націонал-патріотичного спрямування (від 40-30% у адміністративних районах центру та заходу області до 25-30% у адміністративних районах півночі та північного-сходу). Але з плином виборчих каденцій відбувається деяка переорієнтація уподобань населення області від крайньо-правих поглядів до правоцентристських – партії цього спрямування більшу увагу приділяють соціально-економічним характеристикам і водночас підтримують націонал-патріотичну ідеологію. Інші ідеологічні течії суттєво не відобразили прихильність громадської думки, що констатованою позицією мешканців досліджуваних територій. Варто відзначити однотайність населення досліджуваної території у ставленні до лівих ідеологій. Такі результати є правомірними та реалістичними для досліджуваних територій та відображають усталені політичні, соціально-культурні та економічні підходи до розуміння регіональних співвідношень. Населення Тернопільської області виступає структурованим електоратом, виборче рішення якого є результатом тривалої партійної ідентифікації, обумовленої структурою існуючих соціально-політичних поділів.

Список використаних джерел:

1. Дністрянський М.С. Периферійність соціального розвитку віддалених депресивних районів України як чинник електоральної активності населення. Вісник Львівського університету. Серія: Географічна, 2007. Вип. 34. С. 83-89.
2. Кузишин А.В. Політична географія області. Географія Тернопільської області: монографія. В 2-х т. Т.2. Населення. Господарство. За ред. М.Я. Сивого та Л.Б. Заставецької. Тернопіль: Крок, 2017. С.324-339.
3. Кузишин А.В. Ретроспективний аналіз територіальної організації місцевих виборів на прикладі Тернопільської області. Вісник Тернопільського відділу Українського географічного товариства. Тернопіль: СМП «Тайп». № 4 (випуск 4), 2020. С. 26-30.
4. Кузишин А.В. Тренди електоральних уподобань населення Тернопільської області. Тернопільщина: цілі і потенціал сталого природокористування. Монографія. Тернопіль: СМП «Тайп», 2016. С.486-494.
5. Остапець Ю.О. Електоральні процеси в Україні: загальнонаціональний та регіональний вимір: автореф. дис. ... докт. політол. наук: 23.00.02. – Львів, 2016. – 42 с.
6. Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б.П. Яценко, В.І. Стеценко,

Ю.С. Брайчевський та ін.; за ред. Б.П. Яценка. – К.:Либідь, 2007. – 255 с.

7. Шишацький В.Б. Електорально-географічна поляризація в Україні як чинник регіональної дестабілізації держави. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Географія, 2006. Вип. 53. С. 27-30.

8. Сайт Центральної виборчої комісії URL: <http://www.cvk.gov.ua>

Шегера В.

магістрант II-го курсу

спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

Науковий керівник – доц. Заставецький Т.Б.

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ ФІНЛЯНДІЇ

Постановка проблеми. Сфера туризму у численних країнах світу є важливою складовою економіки, і одним із джерел доходу у державний бюджет. Фінляндії є провідною країною Північної Європи, з широким спектром туристичних ресурсів, які є перспективними, і спонукають розвитку туристичної сфери. Якщо у 2013 році на туристичну галузь припадало приблизно 2,5% ВВП країни, то у 2019 році, на туристичну галузь припадає 8% ВВП країни, і це становить приблизно 19 млрд.євро.

Метою статті є виділити найпривабливіші туристичні регіони Фінляндії, проаналізувати динаміку та структуру туристичних потоків країни, зазначити проблеми, які існують туристичній галузі, здійснити оцінку сучасного стану та окреслити перспектив розвитку туризму в країні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінляндія (Фінляндська Республіка) розташована в Північній Європі й межує зі Швецією (586 км), Норвегією (716 км), Російською Федерацією (1269 км). На півдні й на заході береги країни омивають води Балтійського моря та його заток – Фінської і Ботнічної. Площа країни 338,2 тис. км² а населення 5,5 млн. осіб, грошова одиниця – євро [1, с. 426].

Рельєф території країни здебільшого рівнинний, але на півночі простягаються невисокі хребти, клімат помірно-континентальний завдяки теплій течії Гольфстрім, та великій кількості внутрішніх вод. Більше 10% території вкривають озера та ріки, тому Фінляндію заслужено називають – країною тисячі озер. Слід зауважити і те що за даними ЮНЕСКО, країна займає перше місце у світі за якістю ґрунтових вод. Фінляндія є однією з країн яка зацікавлює туристів своєю унікальною природою [3].

На території країни зосереджена потужна база історико-культурних ресурсів. Понад 300 музеї різного спрямування, архіви, бібліотеки, та культурні центри. А за останніх декілька років почали проводити фестивалі та ярмарки Враховуючи вищесказане в країні поширеними є такі види туризму як: гірськолижний, екологічний, пізнавальний, релігійний та санаторно-курортний.

За природними та історико-культурними особливостями у Фінляндії виділяють кілька туристичних районів: Південну Фінляндію із організаційним центром у Гельсінкі, Західну Фінляндію з центром у Турку, Центральну Фінляндію з двома великими центрами: Тампере і столицею лижного туризму Лахті; Східну Фінляндію